

Asia: VN/3215/2021

Väliraportti: Vapaa!-Fri! -hanke vapaaehtoistoiminnan edistämiseksi ikääntyvässä yhteiskunnassa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hankkeelle määritellyt tavoitteet ovat tärkeitä. Varsinkin 3. tavoite ymmärryksen lisäämisestä viestintä-, kannustin- ja koulutuskampanjan avulla tuo konkreettista tukea arjessa vapaaehtoisten toimintaan ja sen organisointiin. Kampanja myös lisää yhteyksiä alueen toimijoiden kesken.

Vapaaehtoistoiminnan käsitteiden vakiinnuttamiseen on hyvä pyrkiä, jotta toimintakenttä ymmärtää toisiaan entistä paremmin. Käsitteiden avulla saadaan käsitys vapaaehtoistyön monimuotoisuudesta.

Eryteisesti vapaaehtoistoimijoiden vakuuttaminen on saatava varmalle pohjalle. Valtiovalta voi tukea kaikkia toimijoita selvittämällä vapaaehtoistoiminnassa tarvittavan vakuuttamisen muodot ja kustannukset. Toinen iso haaste on kuljetusten järjestäminen sekä vapaaehtoisille että autettaville, varsinkin maaseudulla on oltava oma auto ja paljon resursseja kustannusten kattamiseen. Kolmanneksi valtiovalta voisi luoda malleja laitteiston hankkimiseksi ja rahoittamiseksi sekä välineiden käytön tukemiseksi ikäihmisille. Neljäs kysymys on vapaaehtoistoimijoiden tukeminen, tarvitaan ohjausta ja tilanteiden läpikäyntiä ryhmässä ja usein yksilöllisesti asiantuntijan kanssa.

lääkäiden toimimista itse vapaaehtoisina tulee rohkaista. Hyviä kokemuksia on saatu digituen antajien innostumisesta vapaaehtoistoimintaan. Lisäksi oppilaitosten kurssitarjontaan voisi sisällyttää vapaaehtoistoiminnan koulutusta, jossa oppijat työskentelisivät ohjatusti vapaaehtoisina yhdistysväen ja vapaaehtoiskoordinaattoreiden kanssa. Oppilaitosyhteistyö tukisi oppijoiden ryhtymistä vapaaehtoistoimijoiksi sekä tiivistäisi oppilaitosten ja muiden toimijoiden yhteistyötä.

Toimintaryhmälaki tarvitaan selventämään vapaaehtoistoiminnan muotoja ja hallintoa. Se loisi yhdistyslainsäädännön rinnalle ryhmien uusia toimintavaihtoehtoja. Miten vapaaehtoistoimintaa koskevan lain valvonta toteutettaisiin, se toisi varmasti paljon haasteita julkishallinnolle?

Hallinnon yksinkertaistaminen on hyvä tavoite. Entä voisiko valtiolta valmistella sääntelyä siitä, että vapaaehtoistoimija voi vähentää verotuksessa toimintakuluja, muun muassa matkakuluja?

Millaista digitukea vapaaehtoisille?

Pedagoginen tuki sekä digitaitojen opetteluun että opettamiseen.

Yhteisöt hyötyisivät valtakunnallisesta koulutuspaketista iäkkäiden vapaaehtoisuuden tukemisessa.

Oppilaitokset, erityisesti kansalais- ja työväenopistot, voisivat järjestää vapaaehtoisille ja autettaville koulutusta toimintaan ja perehdytystä uusiin ohjelmiin/välineisiin.

Kriisitoiminnan yhteistyön malli

Kolmannen ja neljännen sektorin toiminta on merkittävää ihmisten henkisessä ja aineellisessa tukemisessa, joten yhdessä tehty kriisitoiminnan malli vahvistaisi yhteistyötä ja tiedonkulkua.

Nuoret mukaan vapaaehtoistoimintaan

Nuorille voisi tarjota kursseja osana opetusta ja loma-aikojen organisoituja tehtäviä vapaaehtoistoiminnasta. Samoin kertaluonteisia, helposti saavutettavia vapaaehtoistyön muotoja esimerkkinä sähköisesti toteutetut lukutehtävät, haastattelut ja käten työt.

Kuntien ja eri organisaatioiden nuorisotyö voisi ottaa aktiivisen roolin kehittää vapaaehtoistoimintaa yhdessä nuorten kanssa. Tässä organisaatioiden kannattaisi tehdä yhteistyötä.

Maahan muuttaneiden hakeutuminen vapaaehtoistoimintaan

Virallisesti organisoitu vapaaehtoistoiminta voitaisiin nähdä palkkatyöhön rinnastettavana tavoitteellisena toimintana, jos työllistyminen ei onnistu.

Tuettu vapaaehtoistoiminta

Toimintamallien rakentaminen tukee toiminnan laajenemista. Tuettu vapaaehtoistoiminta tarvitsee osaavaa ohjausta ja valtiovallan resursointia. Myös tuen tarpeessa olevien perheiden mukanaoloa vapaaehtoistoiminnan toteuttamisessa olisi voitava lisätä, tehdään vapaaehtoistyötä yhdessä.

Tietoa ja tukea yhteisöjen rahoitushakuihin

Toimijoiden avuksi rahoituksen hankintaan voisi muodostaa valtakunnallisen tai alueellisen tietopankin, josta voi etsiä tietoa ja saada neuvoja vapaaehtoistoiminnan rahoituskäytännöistä.

Kunnan, hyvinvointialueen ja järjestöjen yhteistyö

Säännölliset keskustelufoorumit, toimintaraportit ja yhteiset koulutukset takaavat tiedonkulun. Kuntien elinvoimaneuvonnan asiakkaina voitaisiin ottaa myös yhteisöt, jotka tekevät hyvinvointityötä ja kaipaavat toimintansa tukemista myös talouden ja hallinnon kehittämisessä. Kumppanuusmallit ovat arvokkaita ja niitä tulisi evaluoida ja levittää kaikkien saataville.

Eriksson Anne
Kouvolan kaupunki